

ШЛЯХИ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ПРОЦЕСІВ ПРИГОТУВАННЯ КОМБІКОРМІВ

Бойко Д.І., аспірант, Науменко А.А., к.т.н, професор
(Харківський національний технічний університет сільського
господарства імені Петра Василенка)

Щур Т.Г., к.т.н.
(Львівський національний аграрний університет)

Виконаний аналіз способів приготування комбікормів на підставі, якого запропоновані напрямки їх інтенсифікації нова конструкція багатокomпонентного дозувально-змішувального агрегату для приготування комбікормів.

Постановка проблеми. Ефективність виробництва продукції тваринництва і птахівництва в значній мірі визначається якістю і вартістю комбікормів, тому що вони в раціонах великої рогатої худоби складають 24...30%, свиней – 85...90%, птиці – 95...100%, а в структурі собівартості продукції тваринництва і птахівництва дорівнюють 65...75%. При цьому слід зазначити, що значна частина витрат обумовлена енергетичними витратами на процес приготування комбікормів (від 20 до 40 кВт год./т.) [1].

Аналіз останніх досліджень. Сучасні рецепти комбікормів включають до десяти, а в деяких випадках і більше інгредієнтів, суть яких полягає не тільки в максимальному насиченні комбікормів поживними речовинами, а також в збагаченні їх вітамінами, мінеральними елементами і біологічно активними кормовими добавками [2]. У зв'язку з цим, отримання складної кормової суміші вимагає відповідного технологічного оснащення, у вигляді різних схем і комбінацій транспортуючих, дробильних, дозувальних і змішувальних машин.

З перерахованих технологічних операцій приготування комбікормів, які забезпечують їх якість, є операції дозування і змішування, оскільки відхилення змісту окремого інгредієнта від заданої рецептом величини, знижує поживну і біологічну цінність комбікормів, порушує баланс мінеральних елементів в організмі тварин і незадовільно відображається на їх продуктивності і здоров'ї [3]. Тому пошук шляхів інтенсифікації процесів приготування комбікормів, повинен бути направлений на вирішення протиріч між отриманням високоякісних комбікормів і великими витратами енергетичних, матеріальних і трудових ресурсів.

Проведений аналіз теоретичних і експериментальних досліджень процесів приготування комбікормів показує переваги безперервного способу змішування, в порівнянні з періодичним [4]. Безперервний спосіб характеризується високою інтенсивністю процесу змішування, за рахунок направленої організації руху тонких розріджених шарів і їх перетину, а також забезпечує згладжування пульсацій вхідних потоків інгредієнтів [5].

Проте, до теперішнього часу безперервні технології приготування не набули широкого поширення. Основними причинами, що стримують їх застосування є складнощі безперервної подачі (дозування) інгредієнтів комбікормів відповідно до заданого рецепту, а також їх змішування, які гарантують якість готової суміші.

Не дивлячись на велику кількість робіт, присвячених дослідженню технологічних процесів приготування комбікормів і засобів їх механізації, практично відсутні дослідження процесів дозування і змішування як єдиного цілого. Існуючі конструкції дозаторів і змішувачів, що працюють в автономному режимі не можуть в повній мірі реалізувати всі переваги багатокомпонентних дозувально-змішувальних установок.

Формування цілей. Метою роботи є аналіз існуючих способів приготування комбікормів, розробка шляхів їх інтенсифікації та конструкції дозувально-змішувального агрегату, в якому процеси дозування і змішування будуть реалізовані як єдина система дозування-змішування.

Виклад основного матеріалу. У зв'язку з цим виникає необхідність в створенні нових конструкцій багатокомпонентних дозувально-змішувальних агрегатів для приготування комбікормів, дослідження їх технологічних процесів і розробці методик їх проектування.

Агрегати для приготування багатокомпонентної суміші повинні складатися з системи дозаторів інгредієнтів і змішувача, в яких якість готової кормової суміші буде залежати від точності дозування і згладжування потоків змішувачем. Різноманітність конструкцій дозаторів [6] і змішувачів [7] визначають багатоваріантність завдання по створенню багатокомпонентних дозувально-змішувальних установок для приготування комбікормів.

Перспективними напрямками інтенсифікації процесів приготування комбікормів можуть бути наступні:

- розробка принципово нових конструкцій багатокомпонентних дозувально-змішувальних агрегатів, які будуть реалізувати технологію зв'язного дозування і згладжування погрішностей вхідних потоків в змішувачах;

- використання гравітаційних сил в процесах дозування і змішування інгредієнтів комбікормів;

- мінімізації часу змішування інгредієнтів комбікормів в камерах змішування;

- забезпечення точного дозування інгредієнтів комбікормів за достатньо короткі проміжки часу;

- здійснення процесу змішування інгредієнтів комбікормів при розрідженому або тонкошаровому їх русі з подальшим накладенням одного з шарів на інший;

- виключення утворення конгломератів в процесі змішування інгредієнтів комбікормів.

В результаті реалізації запропонованих напрямів інтенсифікації процесів приготування комбікормів нами запропонована нова конструкція

багатокомпонентного дозувально-змішувального агрегату [8], схема якого представлена на рисунку.

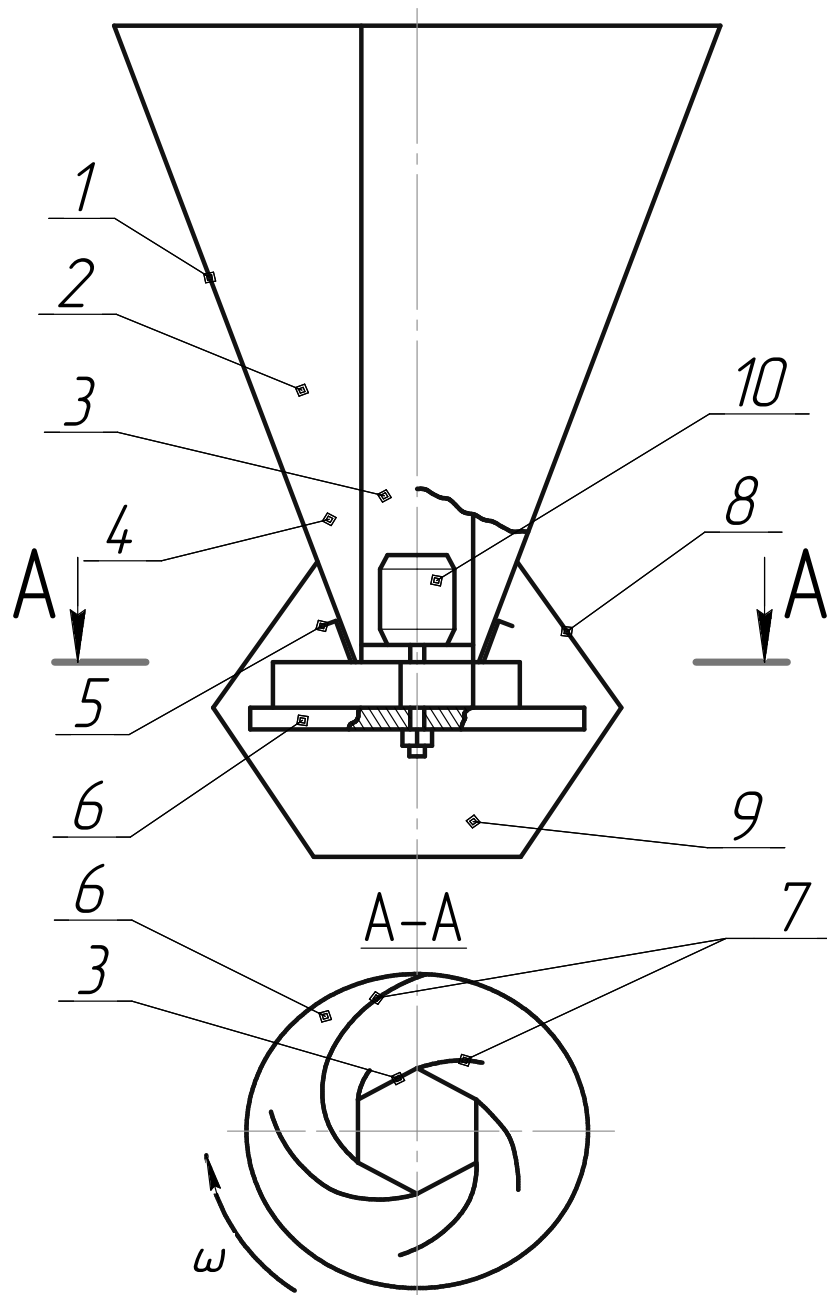

Рисунок - Багатокомпонентний дозувально-змішувальний агрегат: 1 – накопичувальний бункер; 2 – перегородки розподільчі; 3 – призматична труба; 4 – відсіки; 5 – заслінки; 6 – диск обертовий; 7 – скребки нерухомі; 8 – кожух; 9 – горловина вивантажувальна; 10 – електродвигун.

Багатокомпонентний дозувально-змішувальний агрегат складається з дозувальної і змішувальної частин. Дозувальна частина агрегату виконана у вигляді накопичувального бункера 1, який розділений перегородками 2 і частинами призматичної труби 3 на окремі відсіки 4, кількість яких відповідає кількості змішуваних інгредієнтів. У нижній частині відсіків розташовані гравітаційні дозатори, які виконані у вигляді регульованих випускних отворів із

заслінками 5 і горизонтально розташованого диска 6. Змішувальна частина агрегату складається з обертового диска 6, над яким розташовано нерухомі скребки 7, виконані у вигляді відрізків логарифмічної спіралі, при цьому послідовність числових значень довжин скребків є арифметичною прогресією з різницею прогресії рівній ширині шару компоненту який формується на диску. Дозувальна частина агрегату розташована в кожусі 8, який складається з двох зрізаних конічних поверхонь сполучених основами і служить вивантажувальною горловиною 9. Привід диска 6 здійснюється за допомогою електродвигуна 10.

Гравітаційний дозувально-змішувальний агрегат для приготування комбікормів працює наступним чином. Інгредиенты комбікормів завантажуються в окремі відсіки 4 накопичувального бункера 1. Потім за допомогою заслінок 5 встановлюється необхідна продуктивність кожного дозатора, що забезпечує необхідне співвідношення змішуваних інгредиентів. Під дією гравітаційних сил при цьому на обертовому диску 6 формуються окремі шари інгредиентів. Далі, при включенні електродвигуна 10, обертовий диск переміщує ингредиенты комбікормів, викликає їх взаємодію з скребками 7, які послідовно переміщують їх до периферії диска 6 спричиняють їх зіткнення, що веде до змішування. Сформований таким чином шар суміші при взаємодії з останнім скребком, який має найбільшу довжину, скидається в вивантажувальну горловину 9, де відбувається додаткове їх змішування.

Таким чином, забезпечуючи задану дозовану подачу кожного із інгредиентів комбікормів веде до підвищення якості дозування, а взаємодія сформованих потоків з скребками і один з одним забезпечує якісне їх змішування.

Висновки. В результаті аналізу способів приготування комбікормів запропоновані шляхи їх інтенсифікації за рахунок створення дозувально-змішувальних агрегатів в яких процеси дозування і змішування розглядаються як єдине ціле.

Список використаних джерел

1. Васильев С. Н. Производство и использование комбикормов в коллективных и фермерских хозяйствах [Текст] / С.В. Васильев, И.Я. Федоренко. – Барнаул: Наука, 2003. – 150 с.

2. Денисов Н.И. Производство и использование комбикормов [Текст] / Н.И. Денисов, М.Т. Тараканов. – М.: Колос, 1970. – 236 с.

3. Жислии Я.М. Оборудование для производства комбикормов, обогатительных смесей и премиксов [Текст] / Я.М. Жислин. - М.: Колос, 1981. - 319 с.

4. Коба В.Г. Механизация и технология производства продукции животноводства [Текст] / В.Г. Коба, Н.В. Брагинець, Д.Н. Мусуридзе. - М.: Колос, 2000. - 528 с.

5. Сыроватка В. И. Концепция развития технологий и средств механизации для производства комбикормов в хозяйствах [Текст]

В.И. Сыроватка // Научно-технические проблемы механизации и автоматизации животноводства. Сборник научных трудов. Т 11. ч. 1. - Подольск: ГНУ ВНИИМЖ, 2002. - С. 108 - 123.

6. Макаров Ю.И. Аппараты для смешения сыпучих материалов [Текст] Ю.И. Макаров. - М.: Машиностроение, 1973. - 216 с.

7. Каталымов А.В., Дозирование сыпучих и вязких материалов [Текст] / А.В. Каталымов, В.А. Любартович. - Л.: Химия, 1990. - 240 с.

8. Патент 53255 Україна, МПК А23N 17/00, G01F 11/00. Гравітаційний дозувально-змішувальний пристрій сипучих компонентів [Текст]: пат 53255 Україна, МПК А23N 17/00, G01F 11/00 / Бойко Д.І.; заявник і патентовласник Бойко Д.І. заявл. 29.04.2010; опубл. 27.09.2010, Бюл. №18.

Аннотация

Пути интенсификации процессов приготовления комбикормов

Бойко Д. И., Науменко А. А., Щур Т. Г.

Выполнен анализ способов приготовления комбикормов на основании, которых предложены направления их интенсификации и новая конструкция многокомпонентного дозировочно-смесительного агрегата для приготовления комбикормов.

Abstract

Ways yntensyfykatsyy processes pryhotovlenyya kombykormov

D. Boyko, A. Naumenko, T. Shchur

The analysis methods of preparation of animal feed through, which suggested ways for intensifying and the new design of multi-Dosage-mixing unit for preparation of animal feed